

ERDÉLYI GÉZA

Az ENSZ Békefenntartó Erő Cipruson, 1964-től folyamatban (UN United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – UNFICYP Cyprus)

Az UNFICYP az egyik legrégebb óta működő ENSZ békefenntartó misszió, amelyet 1964-ben hoztak létre. A Ciprus-probléma politikai rendezésének hiánya miatt mandátumát azóta is folyamatosan évente meghosszabbítják.

Az ENSZ Biztonsági Tanács 186. számú (1964) határozatának értelmében a misszió mandátuma az alábbiakra terjed ki:

1. a harcok kiújulásának megakadályozása,
2. a közrend és közbiztonság visszaállítása és fenntartása,
3. a normális életfeltételekhez való visszatérés elősegítése.

Ciprus 1878-tól brit protektorátus, majd 1914-től a brit hadsereg által megszállt terület, ezt követően 1925 és 1960 között pedig brit gyarmati terület volt. Az 1960-ban Nagy-Britannia, Görögország és Törökország között lezajlott tárgyalásokat követően végül elnyerte függetlenségét, de a görög ciprusi többség és a török ciprusi kisebbség közötti folyamatos etnikai

zavargások továbbra is megmaradtak, mivel a görögök a független Görögországhoz szerettek volna csatlakozni, ellentétben a törökökkel, akik inkább a sziget lakosságárányos felosztását szorgalmazták.

A Cipruson állomásozó brit katonai erők parancsnoka, Peter Young vezérőrnagy volt az, aki a probléma rendezését és a harcok megakadályozásának módját a két fő közösség elkülönítésében látva 1963 decemberében a térképen egy zöld filctollal kijelölte a két közösséget elválasztó demilitarizált zónát, amely zöld vonalként (Green Line) vált ismertté. Ezt követően 1964-ben az ENSZ Biztonsági Tanács 186. sz. határozatában létrehozta az UNFICYP-missziót, majd békefenntartókat vezényelt a területre.

A kezdeti években úgy tűnt, hogy a misszió stabilizálni tudja a szigeten a helyzetet, viszont 1974-ben kénytelen volt megnövelni létszámát és kiterjeszteni feladatkörét, mivel egy, a görög ciprusi nacionalisták általi puccsot követően Törökország katonai megszállást – amelyet Atila-hadműveletnek nevezett – hajtott végre a sziget északi, addigra leginkább törökök által lakott területén. Törökország Ciprus északi részét a nemzetközi közösség tiltakozását figyelmen kívül hagyva azóta is irányítása alatt tartja.

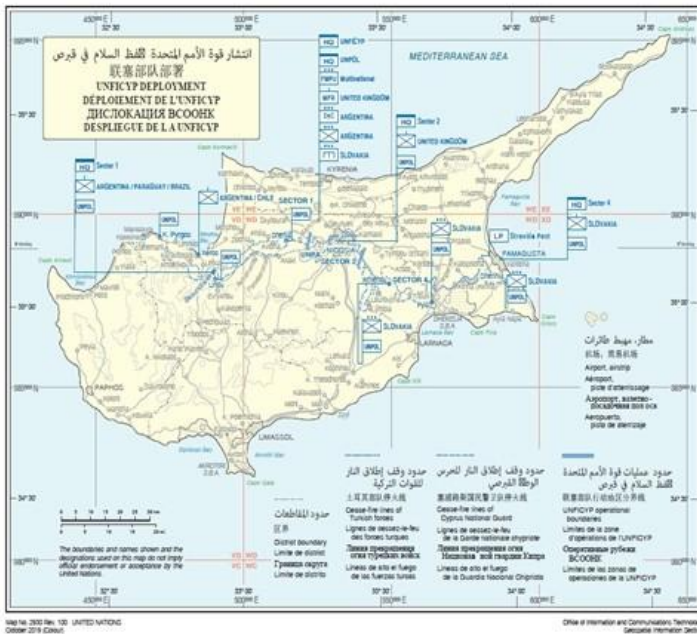
Az ütközőzóna (vagy pufferzóna) a szigetet nyugat-keleti irányban szeli át, mintegy 180 km hosszan, az északi és déli tűzszüneti vonalak között. Az ütközőzónától északra található területen Törökország 1983-ban egyoldalúan kikiáltotta az „Észak-Ciprusi Török Köztársaságnak” nevezett bábállamot, amelyet az ENSZ határozatban elutasított.

Az UNFICYP egyik különlegessége, hogy az első olyan ENSZ-misszió, amelynek a katonáin túl már a kezdetek óta önálló rendőri komponense (United Nations Police – UNPOL) is volt. Az UNPOL jelenleg is az ütközőzóna rendőri szerve, beleértve a sziget délkeleti részén – az ütközőzóna területén található – egyedülálló módon bikommunálisként fennmaradt falut, Pylát.

A Ciprusi Köztársaság 2004 óta tagja az Európai Uniónak. Bár az ütközőzóna továbbra is de facto kettéosztja az országot, mégsem számít az EU külső határának, sőt, igazából határnak sem. A török ciprusi lakosok, még akkor is, ha az északi területen élnek, a Ciprusi Köztársaság állampolgárai, viszont a török telepések – akik 1974-et követően érkeztek a szigetre – és

leszármazottjaik viszont nem. Az elmúlt években további problémát vetett fel a gyakorlatban igenis valós kettéosztottság kapcsán, hogy az ENSZ-ütközőzóna porózus jellege miatt azok az illegális bevándorlók, akik Törökországból tömegével érkeznek a sziget északi részére, ellenőrzés nélkül átjuthatnak a Ciprusi Köztársaság, így az Európai Unió területére.

A sziget különleges helyzetéhez még egy további adalék, hogy területén található két brit katonai támaszpont is – Akrotiri és Dhekelia – mintegy 21 3500 brit katonával. Ezek a területek az 1960-ban aláírt megállapodás részeként továbbra is Nagy-Britanniához tartoznak.

45. számú kép
Az UNFICYP-misszió műveleti térképe⁹⁸

⁹⁸ Forrás: <https://unficy.unmissions.org/map-unficy-deployment>
Letöltés ideje: 2026.05.26.

46. számú kép
Ciprus térképe az UNFICYP-szektorhatárokkal

Az UNFICYP-misszió három műveleti területre oszlik. Az argentin kontingens által felügyelt 1. szektor központja a Skouriotissa település melletti San Martin Camp, a brit kontingens által felügyelt 2. szektor központja Nicosiában, az egykor patinás szálloda területén, a Ledra Palace Hotelben található, és a 4-es szektor – amelyet a szlovák kontingens felügyel – központja, a Camp General Stefanik Famagusta városában található. A 3-as szektor megszűnt, amikor 1993-ban a kanadai kontingens kivonult, és feladataikat a 2-es és a 4-es szektorok vették át.

Magyarország 1993 óta vesz részt az UNFICYP-misszióban, 1995-től önálló kontingenssel, viszont 2018. augusztus 31-én 54 főt vontak ki a műveleti területről. Azóta a 4-es szektor katonai állományát kizárólag a szlovák kontingens adja. A 2019-es évben – az augusztustól átvett katonai rendész parancsnokhelyettesi beosztással együtt – 12 fő volt a magyarok létszáma az UNFICYP-nél, amely 2020 augusztusában 1 fővel csökkent, mivel az ügyeletes tiszti beosztást Oroszország kapta meg.

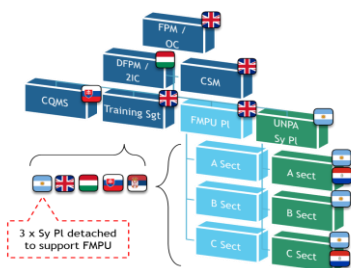
Jelenleg a katonai komponensben Magyarországról 9 fő teljesít szolgálatot: 5 fő törzstiszt (beleértve az egyébként a rendőrség állományába tartozó katonai rendész parancsnokhelyettest), valamint 4 fő katonai rendész (akik közül ketten szintén a rendőrség állományában szolgálnak), mindannyian a misszió nicosiai központjában. A rendőri komponensben 2023-ban két fő képviselte a rendőrséget.

2025 kezdetén az utolsó magyar rendőr is elhagyta az UNPOL kötelékét, így már csak a katonai komponensben szolgáló magyar rendőri kontingens maradt, melynek létszáma jelenleg összesen 3 fő. A kontingensparancsnok 2026 januárjában a katonai rendész parancsnokhelyettes, Erdélyi Géza r. százados volt.

Magyar rendőrök 2016 márciusa óta vannak jelen a ciprusi misszióban, akkor két fő került katonai rendész járőr beosztásba. Ez a két hely azóta is folyamatosan a rendőrség állományából van feltöltve. További két fő katonai rendészt a Magyar Honvédség vezényel az egységhez.

A misszió katonai komponensének maximális létszáma jelenleg 742 fő, melyet 15 nemzet biztosít. Az UNFICYP FPU (Force Protection Unit) állománya jelenleg 51 főt számlál, amelyből a vezetés létszáma 5 fő. 2025-ben az ENSZ-t globálisan érintő megszorítások következtében három fővel (1 magyar, 1 szerb és 1 szlovák) csökkent a csoport létszáma. A katonai rendész egység jelenlegi formájában 2018 óta működik, amely a katonai rendész szakaszból (FMPU), valamint az argentin és paraguayi katonákból álló objektumőrségből (Security Platoon) áll. Az FMPU 23 fővel látja el a hatáskörébe utalt katonai rendészeti feladatokat, míg a 23 főből álló objektumőr szakasz feladata kizárólagosan az UNPA őrzés-védelme, illetve az oda történő be- és kiléptetés lefolytatása, ellenőrzése. Az FPU minden beosztása jelenleg be van töltve. Az egység brit ernyő alatt működik, az UNFICYP-misszió tekintetében egyedülálló módon többnemzeti alapon lett a szervezeti felépítése kialakítva.

Az FPU felépítése

TCC	BRIT	HUN	SVK	ARG	SRB	PRY	Total	
Maj	1	-	-	-	-	-	1	
Capt	-	1	-	-	-	-	1	
Lt	1	-	-	1	-	-	2	
NCOs	8	4	6	21	4	4	47	
Total	10	5	6	22	4	4	51	
FPU HQ		5	FMPU Pl		23	Sy Pl		23

Az egységbe Nagy-Britannia mellett Magyarország, Argentína, Paraguay, Szlovákia és a Szerb Köztársaság delegál katonai rendész személyi állományt.

A Katonai Rendész Egység legfőbb feladatai az alábbiak:

- az érvényben levő utasításoknak megfelelően a katonai rendészeti feladatok végrehajtása, általános járőrtevékenység;
- a közlekedési balesetek helyszínein, valamint a bűnügyi helyszíneken a szükséges intézkedések foganatosítása;
- az öltözködési, alaki, valamint szolgálati szabályzat betartása, betartatása;
- a műveleti területen – kiemelt figyelemmel az ütközőzónára – a közlekedés rendjének ellenőrzése, sebesség-ellenőrzés, alkoholszondáztatás;
- a misszióból hazautazó állomány csomagellenőrzése a vám szabályok betartatása céljából;
- intézkedések foganatosítása a bűncselekmények, szabálysértések elkövetőivel szemben;
- nyomozati tevékenységek, bűnmegelőzési és védelmi feladatok koordinálása;

- az UNPA területére látogató magas rangú látogatók, illetve védett személyek kísérése delegációs gépjárműoszlopban oszlopvezető és oszlopzáró gépjármű biztosításával.

Mindezek alapján elmondható, hogy az FMPU a „klasszikus” értelemben vett katonai rendészeti feladatokat látja el, amely legfőbb eleme a misszió állományán belül a rend, fegyelem, törvényesség fenntartása a misszió teljes területén, mindemellett a bűncselekmények megelőzése, felderítése, szükség esetén a nyomozati cselekmények lefolytatása, továbbá a görög-ciprióta és a török-ciprióta rendőri társszervekkel való kapcsolattartás. Az FPU az egyetlen egység a misszióban, amely állandó fegyverviselésre jogosult.

47. számú kép

A 2025. évi magyar rendészeti kontingens, akkor 3 fővel: Lukovics Gergő rendőr törzsőrmester, Erdélyi Géza r. százados és Gergely Ádám rendőr törzsőrmester

2025-ben történt fontosabb események, melyek jelentősen befolyásolták a misszió működését

A görög-ciprióta kormányzat az „egy sziget, egy állam” elve mentén egy bikommunális, bizonális föderációban látja a probléma megoldását. A török-ciprióta oldalon a 2025. év végi kormányváltás után a Tufan Erhurman vezetésével létrejött egy új kormányzat. A korábbi, a „TRNC” (Turkish

Republic of Northern Cyprus) kizárólagos szuverenitásához, illetve önálló nemzetközi entitásként történő elismeréséhez ragaszkodó elvet újra formáltak, és a jelenlegi kormányzati álláspont is az „egy sziget, egy állam” elvet vallja magáénak, persze meghatározott feltételekkel, melyeket egyelőre nem sikerült hozzáigazítani a görög-ciprióta elképzelésekhez.

Az ENSZ súlyos pénzügyi válsággal nézett szembe 2025-ben, a szervezet csődközeli helyzetbe kerülhet a jövőben, ha a tagállamok nem fizetik be teljesen és időben a kötelező hozzájárulásait. Ennek hatására az ENSZ éles költségvetési csökkentést tervez 2026-ra (a javasolt normál költségvetés kb. 3,238 milliárd dollár), ami lényegesen alacsonyabb a korábbi igényeknél és a 2025-ös szintnél. A késedelmes befizetések és a készpénzhiány veszélyeztethetik a szervezet működését és alapvető tevékenységeit, beleértve a személyzetet és a programokat. Elbocsátásokkal, átcsoportosítással és költségcsökkentéssel próbálják enyhíteni a pénzügyi hiányt.

2025-ben az UNFICYP továbbra is a ciprusi helyzet egyik legfontosabb – ám egyben leginkább korlátozott – szereplője maradt. Mandátumát az ENSZ Biztonsági Tanácsa ismét meghosszabbította, ami önmagában is jelzi, hogy a nemzetközi közösség nem lát alternatívát a békefenntartó jelenlét kiváltására. Különösen hangsúlyossá vált az UNFICYP „láthatatlan” munkája: bikommunális találkozók, gazdasági és civil együttműködési kezdeményezések, valamint a helyi feszültségek gyors de-eszkalációja. Ezek a tevékenységek hozzájárultak ahhoz, hogy a megosztottság ellenére ne romoljon jelentősen a biztonsági helyzet.

Ugyanakkor egyre nyilvánvalóbbá vált az is, hogy az UNFICYP nem képes politikai áttörést kikényszeríteni. Mandátuma technikai és biztonsági jellegű, miközben a konfliktus lényege politikai. Ezt mindkét oldal – különösen az észak-ciprusi török vezetés és Ankara – egyre gyakrabban hangsúlyozta kritikusan, megkérdőjelezve a misszió legitimitását és „pártatlanságát”.

A viszonylagos nyugalom ellenére 2025-ben is előfordultak kisebb incidensek a pufferzónában: földhasználati viták, katonai jelenlét határainak értelmezése, infrastrukturális munkálatok körüli konfliktusok. Ezek egyikeből sem lett súlyos eskaláció, ami jól mutatja az UNFICYP operatív

jelentőségét, ugyanakkor emlékeztet arra, hogy a konfliktus strukturálisan továbbra is fennáll.

A nemzetközi környezet sem segítette érdemben a rendezést. A kelet-mediterrán térség geopolitikai feszültségei, az EU–Törökország viszony hullámzása és a globális biztonságpolitikai válságok Ciprust inkább perifériára tolták, semmint a diplomáciai figyelem középpontjába emelték volna.

Az ENSZ Rendőrség (UNPOL)

Az UNPOL-ban Magyarország 2023 óta képviseltette magát. A misszió mandátumából eredően az UNPOL megbízatásának célja *„a harcok megisméltődésének megelőzése, és szükség esetén a közrend fenntartásához és helyreállításához, valamint a normális körülményekhez való visszatéréshez való hozzájárulás”*. A megbízatások teljesítésében betöltött szerepe miatt az UNPOL többdimenziós stratégiát alkalmaz. Figyelemmel kíséri és szabályozza a civil tevékenységeket, és segít a bizalom kiépítésében a két közösség között azáltal, hogy elősegíti és támogatja a köztük lévő interakciót. Az UNPOL-komponenst az UNFICYP rendőrségi főtanácsadója vezeti, és tizenöt ország 61 rendőréből és egy polgári kiegészítő személyzetből áll. Az UNPOL-tisztek az Egyesült Nemzetek Védett Területén található UNFICYP főhadiszállásán és a szigeten, hét helyen tartózkodnak, az ütközőzónában vagy annak közelében.

A megbízásnak megfelelően az UNPOL nem rendelkezik végrehajtói hatáskörrel. A rendőri szerep betöltéséhez a CYPOL (ciprusi rendőrség) és a TCP (ciprusi török rendőrség) együttműködésére kell támaszkodnia. Az UNPOL segíti az ENSZ-főtitkár jószolgálatait az átfogó békemegállapodás elérését célzó intézkedések végrehajtásában a 2008-ban létrehozott Bűnügyi és Bűnügyi Technikai Bizottság munkájának segítése révén, hogy elindítsa és elősegítse a helyi bűnüldöző szervek közötti együttműködést.

Az UNPOL feladatai

1. A pufferzóna közrendjének támogatása, fenntartása.
2. A pufferzónában tartott bemutatók támogatása és figyelemmel kísérése.
3. A pufferzónában lévő két közösség közötti viták megoldásának támogatása.
4. A civilek bejutásának támogatása és a polgári tevékenységek szabályozása a pufferzónában.
5. Kérésre mindkét oldal rendőri szolgálatainak segítése az ENSZ-en kívüli személyek által elkövetett bűncselekmények kivizsgálásában.
6. Segítségnyújtás mechanizmusok létrehozásában és szükség esetén a meglévő kezdeményezések megerősítésében a büntetőügyekben tett közös erőfeszítések fokozása érdekében. Magyarország jelenleg nem képviselteti magát az UNPOL kötelékében. A rendőri státuszt minden esetben járőrként lehet megkezdni, mert csak több hónapot követően, pályázat elnyerése esetén lehet magasabb beosztásba kerülni.

**47. számú kép
a tanulmány szerzője munka közben**